

Hendrikson & KO OÜ
Raekoja plats 8
51004 Tartu

25.03.2010

Koopia: Hiiu Maavalitsus, Saare Maavalitsus, Pärnu Maavalitsus, Lääne Maavalitsus

Ettepanekud seoses tuuleenergeetika teemaplaneeringuga Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakonnas.

Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon soovib avaldada tunnustust neljale maakonnale, kes on algatanud nii Eesti energeetika poliitika kui ka valdade elanike ning arendajate seisukohast olulise teemaplaneeringu. Samuti soovime avaldada toetust planeeringu koostaja Hendrikson & KO OÜ poolt valitud metoodikale, mis rakendab teemaplaneeringus põhjendatud tsoonide tekitamist.

Seistes nii enamike Eestis tegutsevate arendajate huvide kui ka tuuleenergia kui roheline energia edendamise eest, soovime teha Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakonna tuuleenergeetika teemaplaneeringutele ka mõningaid ettepanekuid ja tähelepanekuid.

Termini soovitus

Mõistete ühtlustamise ja üheti mõistmise huvides soovitame kasutada termini *tuulik* asemel *elektrituulik*.

Teemaplaneeringu ulatus

Soovitame teemaplaneeringus käsitleda olulise ruumilise mõjuga tuuleparke, mitte üksikuid elektrituulikuid ning lähtuda siinjuures Vabariigi Valitsuse 15.07.2003 kehtestatud määrusest „Olulise ruumilise mõjuga objektide nimekiri“, kus lg 6 nimetab tuuleelektrijaamaks rohkem kui 5 tuulikut ja üle 7,5MW koguvõimsust. See tähendab, et planeeringuga kehtestatavad piirangud kehtivad ainult olulise ruumilise mõjuga tuuleparkidele.

Natura 2000

Peame vajalikuks selgitada, et tuuleenergia areng on võimalik ka Natura 2000 aladel ning seal ei eksisteeri a priori keelualasid tuuleelektrijaamade ehitamiseks.

Linnu- ja loodusdirektiivid (direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta; direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) on EL

bioloogilise mitmekesisuse poliitika nurgakiviks, mis võimaldavad kõigis 27 ELi liikmesriigis ühise õigusliku raamistiku abil kaitsta Euroopa kõige väärtuslikemaid looma- ja linnuliike ning elupaiku üle kogu Euroopa, sõltumata poliitilistest või halduspiiridest. Samas on oluline märkida, et Natura 2000 võrgustik ei ole range looduskaitseala, kus kogu inimtegevus on välistatud. Pigem sätestatakse kahes nimetatud direktiivis ühine õigusraamistik, mida rakendatakse kõikides ELi riikides ning mis tagab, et inimtegevus - sealhulgas tuuleenergia tegevus - toimub viisil, mis ei kahjustaks Natura 2000 terviklikkust.

Käesoleva kirja lisas leiate EL komisjoni dokumendi „Wind Energy Development and Natura 2000“ (lisa 1), mis on küll veel vastu võtmata, kuid viimases mustandi staadiumis ning mis annab suunised tuuleenergia EL õigusaktidega kooskõlas arendamiseks.

Seega on ka Natura 2000 piirkonnas potentsiaalsed tuuleenergia tootmisalad, mille suhtes kohaldatakse keskkonnamõtjude hindamist ja järelevalve nõudeid vastavalt Euroopa õigusaktidele.

Viidates eelnevale palume tuuleenergeetika teemaplaneeringute lähteseisukohtades ja sobivusanalüüside kaartidelt viia Natura 2000 alad tõenäoliselt sobimatutelt aladelt ehk nõ punastest tsoonidest tõsisist tähelepanu vajavatele aladele ehk nõ kollastele tsoonidele.

Müüdid tuuleenergia kohta

Vaatamata tuuleenergeetika kui taastuenergeetika liigile levib tuuleenergia kohta kahjuks ka mitmeid müüte. Tõenäoliselt ei käsitle nelja maakonna tuuleenergeetika planeering neid kui põhjendatud argumente, kuid siiski peame vajalikuks peatuda ühel neist, millele väidetavalt olevat ka teaduslik põhjendus. Käesolevaga viitame 11.03.2010 Hiiu Maavalitsuses toimunud huvigruppide koosolekule ja Kristi Ugami väitele, et tuuleenergia pole keskkonnasõbralik energia. Soovime rõhutada, et antud seisukoht on väär ning ei saa olla planeeringu argumendiks.

Nii Kristi Ugami kui Taavi Ugami kirjutis „tuuleparkide energeetikaküsimusi“ viitavad Eesti energeetikateadlastele, kelle sõnul ei aita tuuleenergia Eestis fossiilkütuseid kokku hoida ning võib nende kulu koguni kasvatada, kui tuuleenergia osa ületab energiasüsteemis 20%. Ilmselt põhineb antud viide TTÜ elektroenergeetika instituudi dotsendi Rein Oidrami uuringul ning Eesti Päevalehes ilmunud artiklil, kus nimetatud uuringut valesti tõlgendati. Ka on uuringus endas mitmeid vastu- ja möödarääkimisi. Näiteks kritiseeritakse Taani tuuleenergia kogemust ja väidetakse, et Taani ekspordib enamuse oma tuuleelektrist ning kivisõejaamadega elektri tootmine on seoses tuuleenergia tootmisega suurenenud. Taani teadlased on tõestanud, et kumbki

väidetest ei pea paika. Taani kasutab 99% oma tuuleelektrist oma maa energia vajaduste rahuldamiseks ning kivisõejaamu Taanis täna pigem sulgetakse.

Viidates Eurostat ja Nord Pool andmebaasidest pärit andmetele (lisa 3) on teada, et Taanis esineb tugev korrelatsioon elektrihindade tõusu, kivisõe tootmise ja elektrienergia ekspordi vahel. See tähendab, et kui põhjamaade elektriturul elektri hind tõusis, siis tootis ja ekspordis Taani kivisõest rohkem elektrit. Seega kui mingil perioodil kivisõejaamade tootlikkuse Taanis kasvas, siis oli see seotud elektri hinnatõusuga naabermaades ja sellest tingitud ekspordi suurenemisega. Tuulest toodetud elektri kogused ei ole eelpool nimetatud teguritega mingil viisil seotud.

Ka ei saa õigeks pidada väidet, et liiga palju tuulikuid suurendab Eestis saastamist. Esiteks ei tasakaalustata Eestis tuuleenergiat mitte põlevkivijaamadega, vaid ka impordi ja ekspordi ning tulevikus ka tasakaalustusjaamadega (nt hüdro-akumulatsioonijaam) ning isegi kui selleks mingis kriisilukorras kasutatakse põlevkivi, siis ei suurene põlevkivi kütuse tarbimine mitte summaarselt, vaid tõuseb mõne võrra kütuse erikulu. Viimane väide põhineb Mati Valdma, Heiki Tammoja, Matti Keeli raamatus „Soojuselektrijaamade talitluse optimeerimine“ lk 76-77 olevatele tabelitele „Monoploki kulukarakteristik“ ja „Monoploki erikulukarakteristik“ (lisa 2).

Leiame, et nelja maakonna planeering ei peaks ümber lükkama ega kahtluse alla seadma Euroopa Liidu ja sealhulgas ka Eesti energeetiliste otsuste ja poliitika, vaid lähtuma kehtivatest seadustest, arengukavadest ja rahvusvahelistest kokkulepetest.

Õiguslik kommentaar planeerimisseaduse muudatusele

Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon palus Luiga Mody Hääl Borenius (LMH) advokaadibürool koostada õiguslik hinnang Kristi Ugami väitele, et 2009 aasta suvel muudetud planeerimisseadus võimaldab arendajal elektrituulikute tarbeks elanike maad sundvõõrandada. Saadud vastusele (lisa 4) tuginedes soovime rõhutada, et sundvõõrandamist saab teha ainult avalikes huvides ja ka siis ainult juhul, kui muid võimalusi pole. Avalikuks huviks on näiteks sellised riiklikud infrastruktuurid kui maanteed ja elektriliinid, kuid kindlasti ei ole selleks äriühingu poolt rajatavad tuulepargid.

Teiseks peab sundvõõrandamise menetlus olema ettenähtud maakonnaplaneeringus ja detailplaneeringus. Meie teada ei ole käesoleva teemaplaneeringu lähteülesannetes sundvõõrandamise küsimust püstitatud, seega võib Kristi Ugami töökoosolekul ja ka meedias väljendatud kommentaari pidada asjatu ja kohatu paanika tekitamiseks.

/allkirjastatud elektrooniliselt/

Martin Kruus
Juhatuse esimees

Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon

Lisa 1: EL komisjon „Wind Energy Development and Natura 2000“ (draft)

Lisa 2: Mati Valdma, Heiki Tammoja, Matti Keeli raamatus „Soojuselektrijaamade talitluse optimeerimine“ lk 76-77 olevatele tabelitele „Monoploki kulukarakteristik“ ja „Monoploki erikulukarakteristik“

Lisa 3: Taani elektriexpordi, Nord Pool elektri süsteemihinna, tuulest ja kivisöest toodetud elektritoodangu statistika 2002 – 2007

Lisa 4: Luiga Mody Hääl Borenius (LMH) õiguslik hinnang